

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2017-01-26
Besvaras senast
2017-02-16

Till statsminister Stefan Löfven (S)

2016/17:258 Resan till diktaturen Iran

Iran är utan tvekan en av vår tids hårdaste och mest auktoritära diktaturer. Brotten mot de mänskliga rättigheterna är många, omfattande och systematiska. Det finns inga frizoner från förtrycket i det iranska samhället, men etniska och religiösa minoriteter, hbtq-personer, fackligt aktiva och sympatisörer till oppositionsgrupper tillhör dem som drabbas hårdast av övergreppen. Förtrycket av kvinnor och flickor är mycket systematiskt och genomsyrar alla delar av det iranska samhället. Bara under 2015 genomfördes minst 977 avrättningar enligt Amnesty.

Regimen i Teheran spelar i dag dessutom en destruktiv roll i Mellanöstern genom bland annat sitt stöd till Bashar al-Asad i Syrien och genom sin roll i Iraks inrikespolitik och kriget i Jemen.

De små förhoppningar som inledningsvis fanns efter presidentvalet 2013 har på nästan alla punkter grusats. Under Rohanis styre har retoriken mot Väst och mot Israel i vissa avseenden förändrats och ett viktigt kärnavtal undertecknats, men i Iran har Rohanis styre inneburit allt fler och grövre brott mot de mänskliga rättigheterna. Repressionen och förföljelserna av oppositionella har tydligt blivit både grövre och mer omfattande, och samtidigt har antalet avrättningar snabbt ökat.

Vänsterpartiet ser att Sverige kan spela en roll för att ge stöd till de iranier som med stort mod och under hot om förföljelser i och utanför Iran kämpar för ett demokratiskt och fritt Iran. I detta arbete bör Sverige utnyttja alla de kontakter vårt land har med Iran, både bilateralt och multilateralt. Sverige bör också utnyttja den djupa kunskap och det starka engagemang som finns bland de många svenskarna med rötter i Iran. Sveriges politik mot Iran måste bygga på de mänskliga rättigheterna och det iranska folkets rätt att i fria och demokratiska val välja sina ledare och i vilken riktning landet ska gå. En sådan politik får inte skymmas av svenska ekonomiska egenintressen.

Att bedriva ekonomiskt utbyte med en auktoritär diktatur som Iran ställer mycket höga krav och förutsätter stor försiktighet. Svensk export, svenska investeringar och Sveriges exportfrämjande får aldrig bidra till att regimen i Iran gynnas eller att brott mot de mänskliga rättigheterna begås. Tydliga kriterier för mänskliga rättigheter behöver tas fram för Sveriges exportfrämjande, och verksamheten behöver bli mer transparent.

Handelspolitiken måste alltid gå hand i hand med arbetet för mänskliga rättigheter i allmänhet och de fackliga rättigheterna i synnerhet. Så har det långt ifrån alltid varit, och det finns fortfarande uppenbara problem för regeringen att koppla ihop handelspolitiken med arbetet för mänskliga rättigheter.

Mellan 2006 och 2012 utfärdade EKN garantier för affärer med regimen i Teheran för hela 15,1 miljarder kronor utan att man gjorde tydliga och offentliga konsekvensanalyser. Svenska Ericsson har kritiserats för att exportera telekomsystem till Iran som underlättat för regimen att spåra upp oppositionella. Detta skadar Sveriges trovärdighet och möjlighet att vara en tydlig kraft för förändring.

Den 11–12 februari ska statsminister Stefan Löfven besöka Iran. Enligt regeringen kommer fokus för resan att vara ”bilateral samarbetet, handelsfrågor och utvecklingen i regionen”. Men frågor om mänskliga rättigheter och demokrati nämns inte i det pressmeddelande som regeringen skickade ut om resan den 16 januari. Med på resan följer handelsminister Ann Linde, men inte utrikesministern eller de statsråd som ansvarar för jämställdhet och demokrati. Detta skapar både frågetecken och oro över vad som är regeringens egentliga syfte med resan.

Dessutom medföljs statsministern av ”en näringslivsdelegation med representanter för ett stort antal svenska företag och myndigheter”. Det är däremot oklart om någon företrädare för det civila samhället kommer att bjudas in till delegationen. Enligt tidningen Arbetet har varken LO, TCO eller SACO bjudits med i delegationen, trots att LO, Transport, Kommunal och Lärarförbundet har ett gemensamt projekt, Plattform Iran, med syftet att främja den fria fackföreningsrörelsen i landet.

Jag vill därför fråga statsminister Stefan Löfven:

1. Avser statsministern att lyfta fram frågor om demokrati, mänskliga rättigheter och dödsstraff under sina resa till Iran?
2. Avser statsministern att inkludera företrädare för oberoende människorättsorganisationer i sin delegation till Iran?

3. Avser statsministern att inkludera fackliga företrädare i sin delegation till Iran?

.....

Hans Linde (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Maria Isaksson